

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa A. B., R. G., J. G.
przeciwko Szpitalowi Specjalistycznemu im. [...] we W.
o uznanie wypowiedzenia warunków pracy i płacy za bezskuteczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódek A. B., R. G., J. G.
od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we W.
z dnia 22 września 2016 r., sygn. akt VIII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 września 2016 r. Sąd Okręgowy we W. oddalił apelację A. B., R. G. i J. G. od wyroku Sądu Rejonowego we W. z dnia 18 kwietnia 2016 r., którym oddalono ich powództwo przeciwko Szpitalowi Specjalistycznemu im. [...] we W. o przywrócenie poprzednich warunków pracy i płacy.

W skardze kasacyjnej powódki zarzuciły naruszenie prawa materialnego, a to:
a) art. 18^{3c} § 1 k.p. przez błędną wykładnię i w rezultacie jego niezastosowanie w sytuacji, kiedy doszło do dyskryminacji płacowej powódek w stosunku do innych pracowników pozwanego; b) art. 11² k.p. przez jego błędną wykładnię i uznanie, że pozbawienie tylko części pracowników zgromadzonego stażu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej jest zgodne z zasadą równego traktowania pracowników; c) art. 1-6 ustawy z dnia 13 marca 2003 r.

o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (dalej jako ustawa o zwolnieniach grupowych) w związku z art. 42 § 1 k.p. przez ich niezastosowanie.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżące wniosły o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uznanie wypowiedzeń zmieniających za bezskuteczne oraz przywrócenie poprzednich warunków płacy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono w pierwszej kolejności występowaniem istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego zakresu, w jakim pracodawca w oparciu o art. 64 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej może ustalać staż do nagród jubileuszowych. W ocenie skarżących wymaga wyjaśnienia: 1) czy staż wypracowany w innych zakładach pracy, który był liczony do nagrody jubileuszowej ma charakter prawa nabytego i jako taki podlega ochronie; 2) czy wprowadzane w regulaminie wynagradzania zmiany dotyczące nowych zasad liczenia stażu do nagrody jubileuszowej powinny zawierać przepisy intertemporalne.

W drugim rzędzie skarżące wskazały na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, związane ze stosowaniem przepisów ustawy o zwolnieniach grupowych. Zdaniem skarżących, wątpliwość dotyczy kwestii, czy pracodawca dokonujący wypowiedzeń zmieniających jedynie w zakresie warunków wynagrodzenia z uwagi na trudną sytuację finansową, ma obowiązek zastosowania procedury wynikającej z powyższej ustawy, a także konsultacji tych wypowiedzeń z zakładowymi organizacjami związkowymi. W tym zakresie skarżące wskazały na rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 17 maja 2005 r., III BP 5/07 wyraził pogląd, że przepisy ustawy o zwolnieniach grupowych stosuje się również do wypowiedzeń zmieniających ze względu na art. 1 ust. 1 ustawy o zwolnieniach grupowych w związku z art. 42 § 1 k.p., zaś w wyroku z dnia 30 września 2011 r., III PK 14/11 zajął odmienne stanowisko, stwierdzając, iż nie zawsze konieczne jest stosowanie przepisów ustawy o zwolnieniach grupowych do wypowiedzeń zmieniających, mogłoby to bowiem być

sprzeczne z art. 241¹³ § 2 k.p.

Skarżące wskazały wreszcie na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, gdyż wypowiedzenia zmieniające, będące konsekwencją zmiany regulaminu wynagradzania w zakresie liczenia stażu do nagrody jubileuszowej, powodują nierówne traktowanie pracowników znajdujących się w tej samej sytuacji faktycznej (wykonujących te same obowiązki). Inaczej zostali bowiem potraktowani pracownicy zatrudnieni od początku u pozwanego, a inaczej pracujący poprzednio w innych zakładach pracy. Okoliczności te sprawiają, że dokonane wypowiedzenia zmieniające były wadliwe i nie odpowiadają przepisom prawa pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej

powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze – przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie – jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Wreszcie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko

powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżące nie zdołały wykazać występowania tak rozumianych przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wypełnienie obowiązku przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie zagadnienie prawne lub potrzebę wykładni przepisów prawnych nie może być zastąpione

przez ograniczenie się do sformułowania samego pytania (jak czynią to skarżące), ale konieczne jest przeprowadzenie pogłębionego wyводу prawnego w zakresie wykazania, jak przepisy konstruujące to zagadnienie (wymagające wykładni) powinny być rozumiane (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, LEX nr 1212045; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 15 lutego 2012 r., I PK 130/11, LEX nr 1215258; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, LEX nr 1486974). Takiego wyводу prawnego skarżące nie przeprowadzają, a w odniesieniu do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych nawet nie wskazują przepisów, na których tle rodzi się formułowana przez nie wątpliwość interpretacyjna. Nie jest wystarczające ograniczenie się w tym zakresie do ogólnego wskazania na przepisy ustawy o zwolnieniach grupowych. Rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest bowiem poszukiwanie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżące prawidłowego wniosku w tym zakresie. Odnosi się to również do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, w ramach której skarżące nie tylko nie przeprowadzają jakiegokolwiek wyводу prawnego dla wykazania, że naruszenia przepisów prawa przez Sąd drugiej instancji wprost doprowadziły do wydania wadliwego wyroku, ale nawet przepisów tych nie wskazują.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.